

GŁOS TOMASZOWSKI

PISMO POLSKIEJ PARTII ROBOTNICZEJ

ROK IV

PONIEDZIAŁEK 26 STYCZNIA 1948 ROKU

Nr 26 (948)

Podwójne twarze

ministrów Wielkiej Brytanii

**W IZBIE GMIN - ataki
na wiecach - ukłony
pod adresem ZSRR i krajów demokracji ludowej**

LONDYN (obsł. wt.). Brytyjski minister stanu Hector Mac Neil, przemawiając na konferencji Labour Party w Gateshead (hrabstwo Durham) oświadczył, iż Wielka Brytania jest gotowa podjąć się każdego wysiłku, by zapewnić lepsze stosunki ze Związkiem Radzieckim i państwami Europy Wschodniej. Mac Neil twierdził również, że Anglia chętnie przedyskutuje z ZSRR i państwami Europy Wschodniej wszystkie sporne zagadnienia.

W świetle ostatnich wypowiedzi czelownych brytyjskich mężów stanu, pełnych ataków pod adresem Związku Radzieckiego i państw demokracji ludowej, oświadczenie Mac Neila, zresztą również znanego ze swego nieprzy-

jaznego stosunku wobec tych państw, musi być dziś zrozumiałe refleksje co do jego szcze-

łości. Co innego mówi się w Izbie Gmin — a co innego do robotników brytyjskich — do wyborców.

Na tej samej konferencji przemawiał również przywódca lewicowego odłamu Partii Pracy Konni Zilliacus, który poddał ostrej krytyce ostatnie expose Bevina. Mówca stwierdził, iż Churchill miał rację, gdy oświadczył, iż rząd obecny realizuje wytyczne wyłuszczone w jego oślawionym przemówieniu fultońskim, w którym domagał się on utworzenia bloku zachodniego pod egidą anglo-amerykańską i prowadzenia polityki „pobrzękiwania szabelką” w stosunkach z ZSRR.

Prowokacje faszystów greckich

BELGRAD PAP. — Albańskie ministerstwo spraw zagranicznych opublikowało komunikat, w którym stwierdza, iż w dniach 21 i 22 stycznia faszyci greccy dokonali czterech nowych prowokacji na granicy albańskiej. W

dnia 21 stycznia oddział żandarmerii greckich ostrzeliwał terytorium Albanii w pobliżu miejscowości Lescovik. W tym samym dniu oraz w następnym na terytorium Albanii pojawiły się trzy samoloty greckie, przelatując nad miastami Lucznia, Kuczovo i Orcza.

Spór brytyjsko-francuski

o dewaluację franka trwa. Anglia drży o swój handel zagraniczny

PARYŻ (PAP) — Wspólny komunikat brytyjsko-francuski ogłoszony w dniu wczorajszym stwierdza, iż rządy obu państw nie osiągnęły porozumienia w sprawie reform finansowych we Francji. W szczególności rząd francuski nie przyjął do wiadomości zastrzeżeń angielskich wobec francuskiego planu wprowadzenia we Francji wolnego obrotu zło-tem i niektórymi walutami zagranicznymi.

Komunikat zawiera również kurtuazyjną uwagę, iż oba rządy — mimo braku porozumienia — będą dążyły do tego, aby zmniej-

zyć do minimum skutki reformy finansowej we Francji dla handlu brytyjsko-francuskiego.

PARYŻ PAP. — Uchwała rządu francuskiego o dewaluacji franka oraz o wprowadzeniu wolnego obrotu niektórymi walutami obcymi i złotem zawiera następujące najistotniejsze punkty:

- 1) kurs dolara będzie wynosił 214,4 franków, zaś kurs funta — 864 franki.
- 2) siła nabywcza wszystkich walut zagranicznych zostaje podniesiona w stosunku do

franka o 80 proc., począwszy od dnia 26-go stycznia br.

3) wprowadza się wolny obrót niektórymi twardymi walutami zagranicznymi oraz złotem, przy czym rząd będzie określał, jakie waluty zagraniczne zostaną dopuszczone do wolnego obrotu.

4) Chwilowo ustala się wolny obrót dolarami amerykańskimi i portugalskimi eskudo.

5) Eksporterzy francuscy będą zobowiązani połowę otrzymanych dewiz oddać do dyspozycji banków francuskich po kursie oficjalnym (tj. 214,4 franków za dolar), zaś drugą po

łową będą mogli obracać na wolnym rynku.

WASZYNGTON (PAP) — Międzynarodowy Fundusz Monetarny ogłosił komunikat, w którym wyraził ubolewanie z powodu decyzji rządu francuskiego w sprawie wprowadzenia wolnego obrotu niektórymi twardymi walutami. W komunikacie zaznaczono, że rząd francuski powziął swą uchwałę, mimo iż Międzynarodowy Fundusz Monetarny odrzucił propozycje francuskie.

Plebiscyt w Kaszmirze

NOWY JORK PAP. — Między delegacją Pakistanu i Hindustanu osiągnięte zostało porozumienie, na mocy którego spór o Kaszmir między dwoma tymi państwami rozstrzygnięty zostanie w drodze plebiscytu.

Projekt przeprowadzenia plebiscytu, niezwłocznie po opracowaniu go przez obie delegacje, zostanie przedstawiony przewodniczącemu Rady Bezpieczeństwa, który zwoła konferencję „okrągłego stołu” celem jego rozpa-

trzenia.

LONDYN (PAP). Agencja Reutera donosi z New Delhi, powołując się na informacje z kół miarodajnych, iż gubernator generalny Hindustanu lord Muntbatten ustąpi ze swego stanowiska w czerwcu br.

Wyrażany jest pogląd, iż lordowi Mountbatten powierzona zostanie funkcja likwidacji mandatu brytyjskiego w Palestynie.

Skradzione dzieci

Zbrodniarze hitlerowscy — niszczyć rodziny polskie — w myśl wskazówek ostawionej „Rassenamtu” — porywali masowo niemowlęta i starsze dzieci — przeznaczając je na zgermanizowanie. Dziś, gdy Rząd Polski domaga się zwrotu tych skradzionych dzieci — anglosascy komendanci Bizoni sprzeciwiają się słusznemu żądaniu Polski.

Na ilustracji widzimy skradzione dzieci z Polski po przywiezieniu całych transportów do Frohnleiten. Zdjęcie zrobione przez gestapowca Ernsta Hitzfelda zademonstrował prokurator amerykański Taylor, na procesie Goeringa w Norymberdze.

Moskwa magnesem narodów Europy

Szwajcarska delegacja handlowa przybyła do stolicy ZSRR

MOSKWA (PAP) — 24 stycznia do Moskwy przybyła szwajcarska delegacja handlowa, na czele której stoi M. Trendle. Na dworcu delegację witali przedstawiciele władz radzieckich oraz poseł Szwajcarii w Moskwie — Fluekiger.

Polska — Węgry

WARSZAWA (PAP) — W dniu 25 bm. udała się do Budapesztu polska delegacja rządowa w celu podpisania konwencji o współpracy kulturalnej pomiędzy Rzeczpospolitą Polską

Strajk okupacyjny na uniwersytetach w Chicago

NOWY JORK PAP. — Profesorowie dwóch największych uniwersytetów w Chicago rozpoczęli w piątek strajk okupacyjny jako protest przeciwko uchwalonemu przez komisję budżetową miasta budżetowi szkolnictwa.

a Republiką Węgierską. W skład delegacji wchodzi: minister Oświaty dr Stanisław Skrzyszewski, jako przewodniczący, oraz minister pełnomocny Józef Olszewski, wiceminister Kultury i Sztuki Jerzy Drewnowski oraz prezes Tow. Przyjaźni Polsko - Węgierskiej, wiceminister Zdrowia dr Jerzy Sztachelski — jako członkowie.

Delegacji towarzyszą: poseł Węgier w Warszawie — Geza Revesz, i attache dla spraw kulturalnych poselstwa Węgier — Pataricza. Wyjeżdżającą delegację żegnali: minister pełnomocny gen. Grosz, dyrektor protokołu dyplomatycznego — Gubrynowicz, wicedyrektor departamentu politycznego w MSZ — dr Zebrowski, ambasador Czechosłowacji w Warszawie — Hejret i charge d'affaires Węgier w Warszawie — Forstner

Bułgaria — ZSRR

MOSKWA (PAP) — Przybyła tu bułgarska delegacja handlowa z ministrem handlu i za-

opatrzania Bułgarii, Dobrewem na czele.

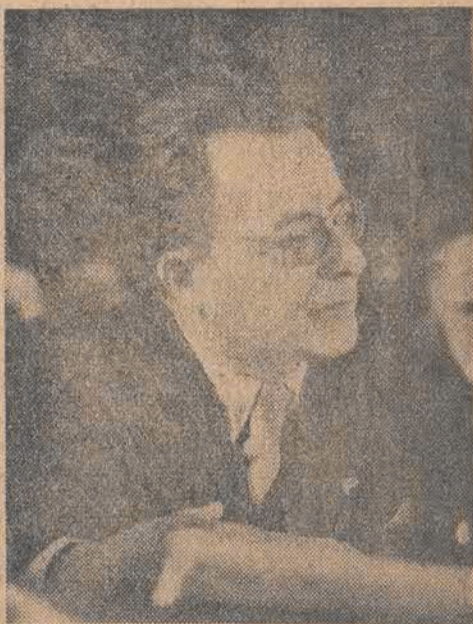
Przybyłych powitał na lotnisku moskiewskim wiceminister handlu zagranicznego ZSRR — Semczastnow oraz ambasador bułgarski w Moskwie — Nikołow. Członkowie delegacji bułgarskiej prowadzić będą z czynnikami radzieckimi rokowania w sprawach gospodarczych.

Rumunia-Jugosławia

BUKARESZT PAP. — Radio bukareszteńskie donosi, iż w pierwszych dniach lutego przybędzie do stolicy Rumunii jugosłowiańska delegacja handlowa, celem przeprowadzenia rokowań w sprawie zawarcia nowego układu handlowego rumuńsko - jugosłowiańskiego.

Ważność podpisanej w r. ubiegłym umowy upływa 1 marca br.

Togliatti ostrzega

Włoska partia komunistyczna opublikowała komunikat, podpisany przez Palmiro Togliatti'ego, w którym ostrzega przed prowokacjami, jakie niewątpliwie zostaną podjęte przez reakcję w celu wywołania zamieszek, w związku ze zbliżającymi się wyborami do parlamentu.

Partia komunistyczna podkreśla, iż uczyni wszystko, co leży w jej mocy, aby zapewnić poszanowanie swobód, zagrożonych przez konstytucję.

Delegacja wasali

LONDYN PAP. — W niedzielę przybyła do Londynu delegacja Transjordanii, która ma o-mówić z rządem brytyjskim sprawę rewizji traktatu brytyjsko - transjordańskiego oraz inne zagadnienia, związane z wycofaniem się Anglii z Palestyny.

W skład delegacji, na czele której stoi premier Transjordanii El Huda, wchodzi: minister spraw zagranicznych Gawzi Pasza Multi, oraz generał Bagot Glubb, dowódca transjordańskiego legionu arabskiego.

30-lecie Republiki Ukraińskiej

Przemówienie min. Molotowa na nadzwyczajnej sesji Najwyższej Rady USRR w Kijowie

MOSKWA PAP. — W dniu wczorajszym, w kijowskim teatrze opery i baletu imienia Szewczenki, odbyła się jubileuszowa sesja Rady Najwyższej Ukraińskiej SRR w związku z trzydziścielciem istnienia Republiki Ukraińskiej.

MOSKWA, PAP. Minister Molotow wygłosił w Kijowie na jubileuszowej sesji Rady Najwyższej Ukraińskiej Republiki Radzieckiej przemówienie z okazji 30-lecia Ukraińskiej Republiki Radzieckiej.

Minister Molotow zaznaczył, że rewolucja socjalistyczna stworzyła warunki, w których mogły się ziszczyć marzenia narodu ukraińskiego o utworzeniu własnego państwa. Ukraina jest dziś prawdziwie ludowo-socjalistycznym państwem, które ma za sobą 30 lat wytrwałej walki o wzmocnienie władzy radzieckiej i podniesienie poziomu gospodarczego i kulturalnego kraju.

Przedstawiając w zarysie historię radzieckiej Ukrainy, minister Molotow podkreślił, że inne republiki Związku Radzieckiego wykazują szczególną troskę o potrzeby Ukrainy, jako kraju, który najbardziej ucierpiał pod okupacją faszystów niemieckich.

Nie ma żadnej wątpliwości — oświadczył wśród burzliwych owacji Molotow — że dzieło odbudowy Ukrainy zostanie szybko zakończone przy pomocy całego Związku Radzieckiego.

Omawiając rolę, jaką Ukraina odgrywa w zespole republik radzieckich, mówca przypomniał, że do rewolucji Ukraina traktowana była jak kolonia. Dopiero rewolucja rozpoczęła nową erę w dziejach narodu ukraińskiego. Kraj ten zaczął się rozwijać gospodarczo i kulturalnie i dzisiaj znajduje się w pierwszym szeregu republik Związku Radzieckiego.

Odbudowa przemysłu i jego rozwój posuwają się szybko naprzód. Zagłębie Donbasu, posiadające wielkie kopalinie węgla oraz potężny przemysł metalurgiczny, budowy maszyn, zakłady chemiczne, zajmujące poważną pozycję w przemyśle całego Związku Radzieckiego, Ukraina jest kolebką ruchu stachanowskiego.

go. Pięćdziesiątka będzie na Ukrainie wykonana w ciągu 4 lat.

Również na odcinku produkcji rolnej Ukraina osiągnęła wielkie sukcesy. Nauka i sztuka rozwijają się coraz pomyślniej na Ukrainie, ciesząc się szczególnym uznaniem na całym terenie Związku Radzieckiego i za granicą.

Minister Molotow zwrócił następnie uwagę na historyczne znaczenie faktu, że ostatnio dzięki pomocy Związku Radzieckiego nastąpiło zjednoczenie narodu ukraińskiego na ziemach ukraińskich. Mówca podkreślił przy tym, że dawniej Ukraina sąsiadowała z reakcyjnymi i faszystowskimi krajami. Obecnie sytuacja uległa zmianie na lepsze. Wzdłuż granic Ukrainy znajdują się bowiem teraz państwa, w których zwyciężył ustroj ludowej demokracji. Dzięki temu powstały warunki, które sprzyjają zacieśnieniu przyjaźni i dobrych stosunków sąsiedzkich.

Ukraina Radziecka — powiedział Molotow — zawdzięcza swe sukcesy przyjaźni narodów Związku Radzieckiego.

Republika Ukraińska stoi obecnie w obliczu trudnych i skomplikowanych zadań, odnoszących się do odbudowy i dalszego rozwoju gospodarstwa narodowego oraz podniesienia poziomu kultury socjalistycznej i radzieckiego wychowania mas pracujących. Nigdy nie miała jeszcze Ukraina tak wielkich możliwości rozwoju sił materialnych i duchowych narodu. Wielki wysiłek nad zrealizowaniem planu budowy — łączy wszystkie narody Związku Radzieckiego.

„Wierzmy — oświadczył minister Molotow — w nasze wewnętrzne siły jako w podstawę naszych dalszych osiągnięć. Nasze miłujące pokój narody zmierzają do tego, aby na świecie utrwalone zostały silne podstawy pokoju oraz bezpieczeństwa. Na tym polega zadanie stalinowskiej zagranicznej polityki Związku Radzieckiego”.

Minister Molotow zakończył swe przemówienie, życząc dalszego powodzenia Ukraińskiej Republice Radzieckiej.

Komunista - burmistrzem w Malakoff pod Paryżem

PARYŻ PAP. — Komunista Salagnac został wybrany w niedzielę rano burmistrzem Malakoff (pod Paryżem). 13 głosów przeciwko 9 RPE, 3 socjalistycznymi i 2 MRP.

Jak wiadomo, w czasie wyborów do rady miejskiej, jakie odbyły się w tej miejscowości w ubiegłą niedzielę, komuniści odnieśli decydujące zwycięstwo.

Dyplomata brytyjski - szmuglerem

MOSKWA (PAP). Przed sądem rejonowym w Moskwie stanęła niejaką Mielnikowa, pracownica wydawanego przez ambasadę brytyjską w Moskwie czasopisma „Britanski Sojuznik”, oskarżona o spekulację. Jak ustalili śledztwo, jesienią ub. roku Mielnikowa zajmowała się systematycznie sprzedażą tkanin jedwabnych i wełnianych po bardzo wysokich cenach. Oskarżona zeznała, że materiały te otrzymywała od drugiego sekretarza ambasady brytyjskiej w Moskwie Sampsona, któremu wręczała pieniądze uzyskane ze sprzedaży. Zdarzało się również — według oskarżonej — że p. Sampson osobiście sprzedawał materiały i sam inkasował pieniądze.

Wojewódzkie narady aktywu PPR, PPS i SL w sprawie reorganizacji spółdzielczości wiejskiej

WARSZAWA (PAP). We wszystkich miastach wojewódzkich odbyły się w niedzielę 25 bm. narady aktywów spółdzielczych, Związku Samopomocy Chłopskiej PPR, PPS, i SL, poświęcone omówieniu przebudowy spółdzielczości wiejskiej w myśl uchwał, powziętych na drugim głównym zjeździe delegatów związku „Społem” w końcu listopada r. ub. Podstawą tych przemian w dużym stopniu już realizowanych w terenie jest unifikacja powozecznych spółdzielni na wsi z gminnymi spółdzielniami „Samopomoc Chłopska” oraz tworzenie powiatowych związków

gminnych spółdzielni „Samopomoc Chłopska”. W stolicy, na naradzie aktywu spółdzielczego z terenu województwa warszawskiego, przewodniczył poseł Kurpiewski (SL). Obecni byli m. in. wiceminister skarbu Kościński i przedstawiciel ministra Obrony Narodowej, gen. Poliszczuk.

Referaty zasadnicze wygłosili: prezes zarządu głównego Związku Rewizyjnego Spółdzielni RP, poseł Pszczółkowski w imieniu PPR, przedstawiciel Str. Ludowego poseł Grubecki i prezes Zarządu Głównego Związku „Społem”, poseł Zerkowski w imieniu PPS.

Prezes Pszczółkowski stwierdził, iż indywidualna gospodarka chłopska musi być powiązana z planową gospodarką państwa. Z tego względu zadania na odcinku wsi są najważniejszym zadaniem spółdzielczości w Polsce Ludowej. Jak dotychczas, rozwój produkcji rolniczej ustępuje znacznie szybkiemu tempu wzrostu produkcji przemysłowej. Tylko dobrane rozbudowana spółdzielczość wiejska będzie mogła należycie zorganizować ośrodki maszyn rolniczych, zaopatrzyć wieś w artykuły przemysłowe zapewniając wymianę między miastem i wsią oraz wzrost produkcji ziemio-
plodów.

Ostatnie dni Hitlera

(ciąg dalszy)

W konsekwencji nikt już nie wiedział, gdzie się te czolgi znajdują... Rozkazy Hitlera doprowadzały do tego, że te czolgi nie tylko nie dotarły do celu, ale trafiły... do tak nieprzyjaciela. Były nowe i dobrze wyposażone w broń...

ROSJANIE ZBLIŻAJĄ SIĘ

Niepokój fuhrera osiągnął szczyt, gdy nadeszła wiadomość, iż Rosjanie znajdują się już nad Odrą. Wobec tego Berlin znalazł się w bezpośredniej bliskości strefy realnego niebezpieczeństwa. Na wiadomość o tym, Hitler natychmiast kazał przenieść swój sztab na teren Niemiec centralnych. Na skutek tego rozkazu, poszczególne resorty rządu oraz naczelne dowództwo miały zamiar stworzyć tam swoje placówki. Ale realizacji tych planów stał na przeszkodzie gwałtowny rozwój dalszych wypadków. Zmotoryzowane oddziały amerykańskie przeprowaliły się przez Ren w pobliżu Darmstadtu i w błyskawicznym tempie dotarły do upatrzonych przez Hitlera terenów. Amerykanie znaleźli się na terytorium t. zw. kwatery sztabowej „Olga” o wiele wcześniej, niż nastąpiło przeniesienie tam siedziby naszego naczelnego dowództwa...

Jednostki wojskowe, jakie się tam udały, aby przeprowadzić przygotowania, potrzebne do przeniesienia sztabu na te tereny, musiały czym prędzej wycofać się i przenieść do okolic Berchtesgaden. Okolice te nazywano „Sera-

lem”. Właśnie tam Hitler postanowił stworzyć centralny ośrodek swojej siedziby.

Do „Seralem” najpierw wysłano wszystkie dokumenty i podręczne materiały, bez których można było obejść się chwilowo. Tam również skierowano zbędny na razie personel urzędniczy. Jednak błąd wypadków znów pokrzyżował plany Hitlera.

Na przeszkodzie stała rosyjska ofensywa, idąca z Węgier i rozwijająca się w kierunku Austrii i Czech. Zaskoczony tym Hitler musiał zrezygnować ze swego „Seralem”. Wyszukał tymczasowe schronienie dla swego sztabu w Szlezwig-Holsztynie.

TUR dobrze zasłużył się klasie robotniczej Akademia Jubileuszowa w CRDK

Z okazji 25-letniej rocznicy działalności TUR-u w dniu wczorajszym odbyła się Akademia Jubileuszowa, na którą licznie przybyli przedstawiciele władz, nauki, partii politycznych oraz rzesze publiczności.

Część oficjalną zajął przewodniczący Zarządu Wojewódzkiego TUR-u tow. prof. Szymanowski, naświetlając różnicę, jaka zachodzi między okresem przedwzrostowym, kiedy TUR musiał nieustannie borykać się z szyskanami ze strony ówczesnych władz, a okresem dzisiejszym, kiedy przed TUR-em stoją ogromne, niewyczerpane możliwości rozwojowe. Wiceprzewodniczącą Wcjew. TUR-u tow. Słektier-

Jednak wszystkie te plany i zamierzenia spełzyły na niczym, gdyż pozostaliśmy w Berlinie. W dodatku nie mieliśmy należytej łączności z frontem.

Ofensywa amerykańska wzdłuż linii na zachód od Magdeburga i na zachód od Dessau Aszen, przyczyniła się do powstania nowego zagadnienia: czy należy wysadzić w powietrze mosty przez Łabę, a przede wszystkim mosty autostrad? I tu również ujawnił się brak zdecydowania ze strony Hitlera. Wydał aż trzy, zupełnie różne co do treści, rozkazy i trzykrotnie je zmieniał. Najgorsze, że za każdym razem mobilizowano cały aparat wojskowy, łącznie z ochroną mostów. To wprowadziło taki zamęt, że wreszcie nikt nie wiedział, co jest właściwie rozkazem i co należy wykonywać.

(D c. n.)

Mówca wyraził opinię, że współpraca 3-ch partii demokratycznych pozwoliła opracować wspólne zasady przebudowy spółdzielczości. Przy realizacji przemian strukturalnych dalsza współpraca jest konieczna. Dzięki polityce porozumienia 3-ch partii przebudowana spółdzielczość będzie mogła wypełnić z powodzeniem wielkie zadania, jakie przed nią stoją w 1948 r.

Wojewódzka narada aktywu spółdzielczego PPR, PPS i SL zebrała się w Łodzi ponad 1000 aktywistów z terenu.

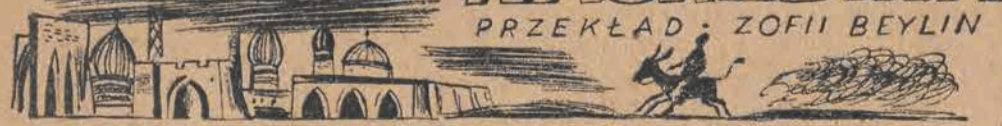
Z ramienia Polskiej Partii Robotniczej referat wygłosił tow. Kuszewski, który scharakteryzował przemiany w strukturze spółdzielczości, wysuwając najpilniejsze zadania, a więc walkę o podniesienie produkcji rolnej, uzdrowienie handlu między wsią i miastem i usprawnienie towarowe zaopatrzenia wsi polskiej.

Wojewoda Piotr Szymanek (SL) omówił zadania spółdzielni wiejskich Samopomocy Chłopskiej oraz szereg spraw związanych z przeprowadzeniem unifikacji spółdzielni w gminach, jak również zagadnienie powiatowych związków gminnych spółdzielni „Samopomoc Chłopska”.

Tow. Niczman (PPS) poinformował zebranych o schemacie organizacyjnym spółdzielczości. Mówiąc o przeprowadzeniu przebudowy spółdzielczości, tow. Niczman położył nacisk na współpracę trzech partii politycznych.

Obszerne sprawozdanie z narady zamieścimy w numerze jutrzejszym naszego pisma.

LEONID SOŁOWIEW PRZYGODY NASREDINA

PRZEKŁAD ZOFII BEYLIN

Oczy jego utonęły w ciemnym przezroczu nieba i błędziły po lśniących gromadach gwiazd, a wszystkie konstelacje, jakże były mu znane! Jak często przez 10 lat swojej wędrówki spoglądał w niebo. Chodzą myślał, że te godziny milczącej kontemplacji uczą go mądrości, czynią go bogatszym od najbogatszego i że ziemi, bo los każdego człowieka określony jest z góry, i chociaż bogacz jada na złotych talerzach, jednakowoż spać musi koniecznie pod dachem i nie jest mu dane o północy, gdy wszystko cichnie — odczuć lot ziemi poprzez błękitną i chłodną gwiazdną mgłę...

Tymczasem w karawan - sarajach i herbaciarniach położonych z zewnętrznej strony ściany miejskiej zapłonęły pod wielkimi kolumnami ogniska i żałośnie zabeczwały barany prowadzone na rzeź. Ale doświadczony Chodza Nasredin położył się spać od strony wiatru, tak by zapach jedzenia nie dolatywał go. Znajac bucharskie obyczaje, schował ostatnie pieniądze na opłacenie wstępu przez bramę miejską.

Długo tej nocy przewracał się z boku na bok Chodza Nasredin, a przyczyną jego bezsenności nie był głód, lecz myśli gorzkie jak piołun, których tym razem na wet gwiazdne niebo nie mogło rozproszyć.

Kochał swoją ojczyznę i miłość ta była najgorętszym uczuciem tego żartowniś i przebiegłego kpiarza o czarnej bródce na miedzianej opalonej twarzy, z iskrami w jasnym oczach; a im dalej wędrował od Buchary w swoim załatanym płaszczu, załuszczonej tiubetce²⁾ i podartych butach, tym bardziej kochał Buchare i tęsknił za nią. Będąc na obczyźnie ciągle pamiętał wąskie uliczki swego miasta, gdzie arba³⁾ przejeżdżając żło bi rysy na glinianych drogach; pamiętał, wysokie minarety swojej ojczyzny o barwnych emaliowanych wzorach, na których rano i wieczorem plonie odbłask z rzy, stare święte karagacze⁴⁾, na gałęziach których czernieją olbrzymie kokanie gniazda; wspominał wesołe herbaciarnie, położone nad arykami⁵⁾ w cieniu szemrzących topoli; dym i swąd oberży, pstrokacizny i halas rynków, pamiętał góry i rzeki swojej ojczyzny, wioski, pola, pastwiska i pustynie, a kiedy w Bagdadzie lub Damaszku spotykał rodaka, poznając go po wzorze tiubetki i szczególnym kroju płaszczu — wtedy serce Cho-

dzy Nasredina zamierało w pierś. Po powrocie ujrzał, że ojczyzna jego jest bardziej nieszczęśliwa, aniżeli wtedy, gdy ją porzucił.

Stary Emir już dawno był pochowany. Nowy zaś emir zdołał w ciągu ośmiu lat ostatecznie zrujnować Buchare. Chodza Nasredin widział wzdłuż dróg zrujnowane miasta, nędzne, źle obsiane i spalone przez słońce pola pszenicy i jęczmienia, suche aryki, dno których popękało od żaru. Pola zarastały łopuchem, ogrody ginęły od pragnienia. Chłopi nie mieli chleba ani bydła, żebracy siedzieli rzędkami przy drogach wyciągając ręce do takich że biedaków jak oni sami.

²⁾ Tiubetka — haftowana czapeczka, noszona na czubku głowy.
³⁾ Arba — wóz miejski na bardzo wysokich dwóch kołach.
⁴⁾ Karagacz — drzewo rosnące w Sr. Azji, a tak gęstym ulistwieniu, że nie przepuszcza zupełnie promieni słonecznych.
⁵⁾ Aryki — kanały irygacyjne.

(D c. n.)

Kronika Tomaszowa

Komu wieszujemy

Poniedziałek, 26 stycznia 1948 r.
Dziś: Polikarpa.

Ważne telefony:

Straż Pożarna — 51
Dworzec Kolejowy — 4
Milicja Obywatelska — 47
Komitet PPR — 46
Komitet PPS — 166
Liga Kobiet — 281
Pow. Rada Zw. Zawodowych — 44
Ubezpieczalnia Społeczna — 17 i 121
Zarząd Miejski ZWM — 52
Komitet Miejski OM TUR — 69.

Dyżury aptek:

Dziś dyżuruje apteka Kormanowej
ul. Św. Antoniego róg Pl. Kościelnego.

ADRES REDAKCJI: Tomaszów, ul.
Św. Antoniego 26, tel. 46.

ZAKŁAD KRAWIECKI
DAMSKO - MĘSKI
ST. LENARDA
ulica Spalska 59.
przyjmuje wszelkie prace w zakresie
krawiectwa wchodzące.
Ceny przystępne.

Plan odbudowy wsi

został w roku 1947 znacznie przekroczony

Wiele zakładów przemysłowych i całych gałęzi naszego przemysłu zameldowało pod koniec roku ubiegłego przekroczenie planu produkcyjnego. Dla uzupełnienia obrazu gospodarczych osiągnięć roku 1947 należy omówić również rezultaty odbudowy naszej wsi, w któ-

rej wojna pozostawiła także liczne ślady spustoszeń.

Informacje, jakie uzyskaliśmy w Naczelnym Komisariacie Odbudowy wsi, mówią, że plan remontów odbudowy i budowy zagrod wiejskich został w roku ubiegłym przekroczo-

ny o 21 proc. Projekty na rok ubiegły przewidywał bowiem, wybudowanie i odbudowę 25.900 zabudowań gospodarczych na wsi. Odbudowano i zbudowano o 6 tysięcy budynków więcej czyli 31.900 budynków. Cyfra ta jednak nie jest jeszcze pełna, gdyż początek roku nowego zastał wiele robót w trakcie wykończenia.

Rok więc 1947 w odbudowie wsi w stosunku do roku 1946 był olbrzymim krokiem naprzód.

Jakie złożyły się na to powody?

Przede wszystkim na odbudowę wsi miały wielki wpływ panujące w terenie stosunki administracyjno-publiczne. Otóż uspokojenie kraju, zlikwidowanie ogniw dywersji i sabotażu, pozwoliły na rozpoczęcie spokojnej pracy oraz spowodowały wzrost zaufania chłopów. Stabilizacja stosunków przekonała chłopów o potrzebie przystąpienia do odbudowy zniszczonych przez wojnę zagrod. Gdy w roku 1946 niejedynemu chłopowi ociągał się z podejmowaniem pożyczek, to w roku ub. rolnicy usilnie zabiegali o nie. Należy przy tym podkreślić, że największą trudność w pracach nad odbudową wsi stanowił brak dostatecznej ilości sił facho- wych. Niejednokrotnie jeden architekt powiatowy musiał pracować na dwóch powiatach. Kształcenie architektów wiejskich stanowi też jedno z najpilniejszych zadań odbudowy wsi.

Odbudowa wsi ponadto natrafia na takie przeszkody, jak brak sprzętu i liczne kłopoty transportowe. Rozprowadzanie materiału budowlanego w terenie stanowi „pięć Achilleusza” całej akcji odbudowy wsi. Wobec tego, że chłopowie nie mają w wielu wypadkach własnej siły pociągowej trzeba im dostarczać bu- dulec i materiał budowlany wprost na pole. W połowie roku 1946 przystąpiono do budowania w terenie składów, z których następnie własnymi środkami rozprowadzano materiały budowlane. W drugiej połowie roku 1946 zbudowano 90 składów. W roku ubiegłym cyfra składów budulca wzrosła na wsi do 375. W roku bieżącym akcja wysuwania składów budowlanych bliżej chłopów będzie kontynuowana przez uruchamianie składów gminnych.

Na odbudowę wsi wielki wpływ ma rozwój przemysłu budowlanego. Gdy jeszcze w 1946 roku przy odbudowie wsi odczuwano poważne braki w materiale budowlanym, to w roku ub. przemysł nasz dostarczył w dostatecznej ilości niezbędne narzędzia i materiały, a kolej w 80 proc. zdolała dostarczyć te materiały do punktów odbioru.

Wobec tego, że materiał budowlany dochodził na ogół na wieś na czas, miało to również duży wpływ na psychikę chłopów, którzy naocznie przekonywali się o stabilizacji stosunków. To też w roku ubiegłym chłopowie leli brać materiał budowlany nie na kredyt a za gotówkę. O wielkim wysiłku naszego przemysłu i państwa, w akcji odbudowy wsi świadczą cyfry dostarczonych na wieś materiałów budowlanych. Tak więc cegły dostarczono w ub. roku około 24 milionów sztuk, cementu 120 tys. ton, szkła 196.500 metrów kw. Poza materiałem dostarczono wiele maszyn. Np. maszyn betonowych 3.070 sztuk dla produkcji pustaków, gąsiorów i dachówek. Sprawdza się również ze Szwecji silniki spalinowe dla traktorów szybkoobrotowych. W ten sposób bezpośrednio i w terminie produkuje się materiał budowlany.

Jest to wysiłek bardzo poważny, wymaga on jednak dalszego wzmocnienia, ponieważ potrzeby budowlane naszej wsi są ogromne. Chodzi nie tylko o odbudowę spalonych zagrod wiejskich, ale również i o przebudowę gospodarstw wiejskich, żeby zapewniły one ludności wiejskiej zdrową egzystencję, minimum warunków kulturalnych i możliwość nowoczesnego gospodarowania. Praca ta wymaga wielu sił fachowych i wielu środków. Te środki musimy sami wygospodarować, m. in. przez podniesienie produkcji rolniczej.

Zdzierstwo jest dzzierstwem

W prasie robotniczej i chłopskiej, mającej stałe kontakty z życiem mas ludowych w najodleglejszych zakątkach prowincji spotyka się dość często listy czytelników pełne żalu, skarg i narzekań na chciwość niektórych księży. Chodzi tu o chciwość wykazywaną przy oddawaniu t. zw. posług duchownych, które w niejednym wypadku stają się okazją do zdzierania siódmej skóry z ubogich parafian. Skarg tego rodzaju jest dużo: dostatecznie wiele, by na fakty, których dotyczą, zwrócić uwagę, jako na zjawisko, charakterystyczne dla pewnych środowisk.

Oto jeden z ujawnionych ostatnio faktów duchownego wyzysku przykry i zawstydzający, wołający o interwencję czynników właściwych. W parafii janowskiej pow. sokólskiego miejscowy proboszcz ks. Edward Szapel zażądał od biednej wdowy za „pochówek” jej zmarłego na gruźlicę syna — 7.000 zł. Na skutek energicznej interwencji brata zmarłego przedsiębiorczy proboszcz obniżył zapłatę do 3.000 zł. z tym jednak, że za tę sumę odprawi tylko w kościele modły żałobne, ale na cmentarz już nie pójdzie.

Ks. Szapel znany jest w całej okolicy ze swej niepomamowanej chciwości demonstrowanej całkowicie bezceremonialnie przy wszelkich okazjach (śluby, pogrzeby i t. p.). Ludność dziwi się tej nieprzystojnej żarłoczności, dziwi się tym bardziej, że ks. Szapel korzysta z uprawy 20 ha ziemi kościelnej, posiada zasobne gospodarstwo domowe i uchodzi w ogóle za bardzo zamożnego człowieka.

Bardzo być może jakiś „Tygodnik Warszawski” nazwie ujawnienie podobnych faktów atakiem — na Kościół i religię, propagandę „beźbożnictwa” i t. d. Nie szanowni panowie!... lupienie skóry z nbogich parafian to nie jest

sprawa religii, ani kościoła, t. j. całkiem przyziemna sprawa brzydkich cech charakteru ludzkiego, sprzecznych zwłaszcza z powołaniem kapłańskim.

Jest miarą żądań, stawianych bliźniemu za świadczone mu takie czy inne usługi, a miarą ta powinna być szczególnie skromna, gdy świadczącym usługi jest właśnie ksiądz t. j. ten, który dobrze pamiętać i znać musi opowieść ewangeliczną o wypędzaniu przekupniów z świątyni.

I nie chcemy bynajmniej uogólniać faktów ani czynić z nich reguły. W liście do redakcji, dotyczącym księdza Szapela, jest też mowa o innym księdzu miejscowym, który z własnej inicjatywy, bez żadnych targów, odprawił ciało zmarłego do grobu. Ale ten ksiądz chodzi podobno w podartej sutannie i nie zbiera plonów z 20 ha ziemi.

Są więc różni księża i różny jest ich stosunek do potrzeb religijnych ludzi wierzących. Mając respekt dla uczuć miłości bliźniego, uczynności i gotowości przyjęcia mu z pomocą pragniemy zarazem by tępienie były chwasty, będące jawnym zaprzeczeniem tych cnót ludzkich i chrześcijańskich. Władze kościelne nie mogą nie widzieć jak sobie poczynają proboszczowie prowincjonalni, w jaki sposób pełnią obowiązki swego stanu i jaki przykład dają swym parafianom. A jeśli interwencja tych władz nie przychodzi lub okazuje się nie dość skuteczną, wówczas — względem wyzyskiwaczy — pozostaje jeden tylko środek do zastosowania: **solidarna samoobrona wyzyskiwanych.** Mniej bowiem bezpowrotnie czasu, gdy owieczki można było strzyć bezkarnie — aż do zdarcia skóry razem z wełną.

Bolesław Dudziński.

Nauczyciele obradują

Inspektorat Szkolny w Tomaszowie Mazowieckim zorganizował ostatnio konferencję nauczycieli szkół powszechnych i średnich dla omówienia zagadnień Polski współczesnej i sytuacji międzynarodowej. W konferencji udział wzięło około 150 nauczycieli i 50 kandydatów. Referat na wymienione tematy wygłosił ob. Długolecki z Liceum Pedagogicznego. Referent zobrazował naszą sytuację wewnętrzną i międzynarodową podkreślając odnośnie tej ostatniej ogromną ważność naszego sojuszu ze Związkiem Radzieckim i ze wszystkimi państwami słowiańskimi. Referat ob. Długoleckiego wywołał bardzo ożywioną i długotrwałą dyskusję.

Po referacie i dyskusji odbyła się część artystyczna, w ramach której uczniowie Zakładu Kształcenia Nauczycieli wystąpili z szeregiem tańców i pieśni — tak chóralnych, jak i solowych. Okazało się, że Zakład posiada wiele talentów artystycznych, które należało by rozwijać.

W ramach akcji umuzykalniania mi-

ożyczy szkolnej, na skutek okólnika Kuratorium Okręgu Szkolnego, Inspektorat Szkolny przystępuje do organizowania audycji muzycznych. Udział w nich wezmą

zespoły szkolne. Każda audycja będzie poprzedzona odpowiednią prelekcją. Na program złożą się pieśni polskie, rosyjskie, czeskie, słowackie i inne.

K.

Rozwój hodowli zwierząt futerkowych na terenie województwa łódzkiego

Związek Samopomocy Chłopskiej rozpoczął w woj. łódzkim jesienią ub. roku intensywną propagandę na rzecz hodowli zwierząt futerkowych. Specjalnie zajęto się hodowlą królików białych, niebieskich oraz angor. Hodowla daje pozytywne wyniki, gdyż w ciągu roku 1947 ilość królików rasowych wzrosła z 800 sztuk, jakie zarejestrowano w roku 1946, do 1.100 sztuk podczas gdy ilość królików nierasowych pozostała ta sama 39.000 sztuk.

Opracowana przez ZSch. mapa rejonów hodowlanych zwierząt futerkowych

obejmuje teren podmiejski Wielkiej Łodzi z miastami: *Aleksandrowem, Zgierzem, Konstantynowem i Pabianicami*, oraz rejony przy większych miastach fabrycznych, jak *Tomaszów, Piotrków, Radomsko i Wieluń*. Dla prowadzenia specjalnych hodowli królików zaprojektowano 6 *królikarni*, w tym jedna obliczona na 1.150 sztuk. W celu podniesienia rasy kóz założono hodowlę doświadczalną w Żerominie. Zajęto się również wyprawą skórek futerkowych, urządzając dwa kursy przeszkoleniowe w powiatach Wieluń i Brzeziny.

Nauka dla dorosłych

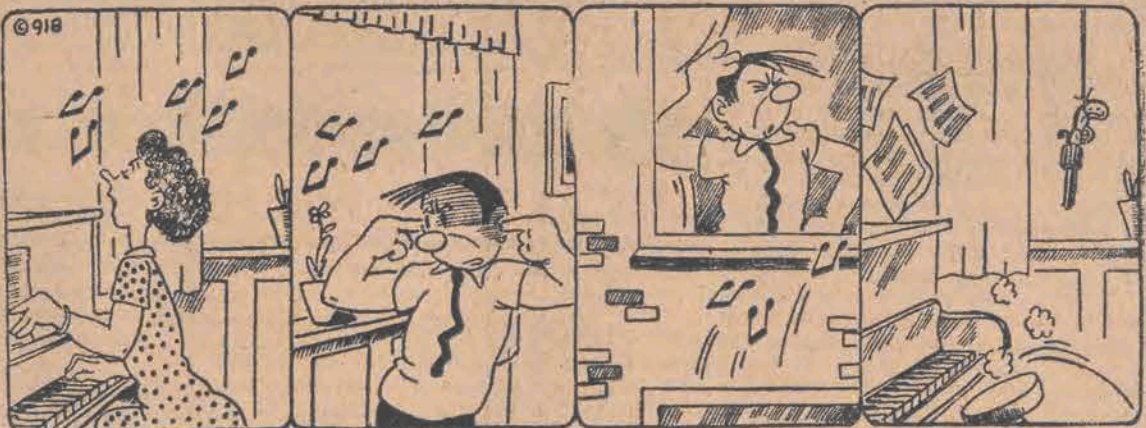
Staraniem Inspektoratu Szkolnego powstaje w Tomaszowie Kurs Gimnazjalny o ustroju semestralnym dla dorosłych. Już są przyjmowane zapisy na semestr pierwszy, drugi i trzeci. Na pierwszy kurs mogą zapisywać się ci, którzy mają ukończone siedem oddziałów szkoły powszechnej. Przy zapisie wymagana jest metryka urodzenia i świadectwo szkolne.

Kancelaria kursów mieści się w gmachu Gimnazjum Ogólnokształcącego przy ul. Armii Czerwonej 22. Nauka pod kierownictwem ob. Z. Sosnowskiego będzie odbywać się w godzinach popołudniowych, by pracujący uczniowie mieli możliwość systematycznego kształcenia się.

K.

Złóż ofiarę na Pomoc Zimową!

Przygody
Jasia
Wiercipięty

D — 023171

Tralalalala!

Uszy puchną!

Co robić?

Masz!

